

Geschenk voor degenen die tot lidmaten der Christelijke kerk zijn aangenomen.

<https://hdl.handle.net/1874/351570>

zee

2

G E S C H E N K
 VOOR DEGENEN DIE TOT
 L I D M A T E N
 DER CHRISTELIJKE KERK

zijn aangenomen.

ZESDE DRUK.

TE ROTTERDAM,
 bij M. WILT & ZONEN.

Drukkers van het Nederlandsche Zendinggenootschap.

1834

No. XXIII.

G E S C H E N K

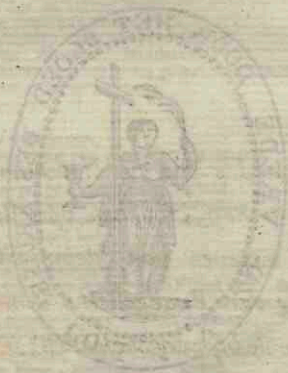
VON BRONNER DIE TON

L I D M A T N

DER CHRISTLICHE KIR

ALLE ANGEHÖRIGEN

BRONNER

IN ROTTERDAM

BEI M. J. G. BRONNER

DE XXIII

VOORBERIGT.

Gecommitteerden van het Nederlandsche Zendinggenootschap, tot het opstellen, verzamelen en uitgeven van kleine Stukjes, ter bevordering van Evangelische kennis en godzaligheid, ook bij mingeoefenden; — namelijk:

R. J. VAN DER MEULEN, B. VAN MARKEN,
J. CLARISSE, A. L. M. Phil. et Theol. Doct.
en Prof., A. DE VRIES, L. EGELING,
J. C. VORSTMAN, R. ADRIANI, *Predikanten te*
Amsterdam, Hoorn, Leyden en Rotterdam;

overeenkomstig hun ambt en hunne bediening, dat oogmerk gaarne willende bevorderen, en in uitzigt op des Heeren medewerkenden zegen, bieden het neversgaande Stukje hunnen landgenooten aan; erkennende intusschen geene uitgave voor echt, dan welke door cenen hunner, of door de drukkers dezès, onderteekend is.

M. W. J. Stonen

VOORBERIGT.

LIEVE BROEDERS EN ZUSTERS, DIE MET ONS
DENZELFDEN HEER BELIJDT!

Wij gaven in het jaar 1800 een stukje uit over het doen van belijdenis. Het was voornamelijk geschreven voor hen, die zich daartoe voorbereiden. Er kwam echter ook iets in van de pligten dergenen, die belijdenis gedaan hebben. Zij, welke wij met dit stukje inzonderheid bedoelden, moesten vooraf iets daarvan weten. Het stukje, dat wij nu uitgeven, breidt dit verder uit, en is dus van ter zijde eene herinnering voor hen, die belijdenis zullen doen, maar voornamelijk eene belangrijke opwekking

voor degenen, die de geloofsbelijdenis hebben afgelegd. Men kan beide stukjes als één geheel beschouwen.

Niemand late zich afschrikken door de voorbeelden, welke hem in dit boekje zullen voorkomen, alsof hij die hoogte niet zoude kunnen bereiken; ieder trachte zoo nabij te komen als hij kan!

Onze arbeid zij u aangenaam, en de Heer schenke u door denzelfen een genoeg, hetwelk eeuwig blijft.

I. De blijdschap over de uanneming
tot lidmaten.

(Een gesprek onder het naar huis gaan)

Abraham, Dirk, Jakob, Elizabeth, Sara en Maria waren tot lidmaten der gemeente van onzen Heer Jezus Christus aangenomen. Naar huis gaande hadden zij onder weg het navolgend gesprek met elkander:

Jakob. Ik ben nu vrij wat ligter dan voor een paar uren, toen wij naar den Dominé gingen.

Sara. Ik ook.

Maria. En ik niet minder. Mijn hart klopte van vreeze, dat ik er niet door zou komen.

Abraham. Had gij daar reden voor? Wist gij dan zoo weinig, dat gij u niet in staat bevondt om op de vragen, welke u zouden gedaan worden, te antwoorden, en alzoo rekenschap te geven van de hope die in u is.

M. Dat wil ik juist niet zeggen. Indien dit zoo geweest ware, ik zoude mij niet aangegeven hebben, of ik zou den Dominé ver-

zocht hebben, mij nog een jaar uitstel te gunnen. Ik weet ook niet beter, of ik heb zooveel ik kon, mij vlijtig geoefend, om de waarheden, waarvan ik belijdenis wenschte te doen, te kennen en te verstaan. Maar dit neemt niet weg, dat ik mijne zwakheid en onkunde gevoelde, en dat ik dacht, hoe ligt mijn geheugen mij zoude hebben kunnen begeven, of de ontsteltenis en verlegenheid mij in verwarring had kunnen brengen.

Dirk. Dat deed er mij ook tegen opzien, en daarom ben ik mede verblijd dat ik er door ben.

Elizabeth. Ik geloof, dat wij ons over zulk eene vreeze niet behoeven te schamen. Het is toch beter, dat wij kleine gedachten hebben van ons zelve, en van onze kennis, dan dat wij hooggevoelend zijn.

D. Ook is het beter dat wij onze afhankelijkheid van den Heer erkennen, en ons zelve wantrouwen, dan dat wij stout en roekeloos zijn.

A. Behalve dit geloof ik, dat wij ons mogen verheugen om andere redenen. Het is altijd eene stoffe van blijdschap wanneer men eenen weg gelukkig heeft afgelegd, wanneer men eene taak naar wensch volbragt, en zijn oogmerk bereikt heeft. Dit is nu immers ook ons geval?

M. Dat stem ik gaarne toe; evenwel, schoon mijn hart in dit opzigt nu zeer

verligt is, gevoel ik mij nogtans nu vrij meer bezwaard, dan eer ik mijne belijdenis deed.

J. Hoe kan dit zijn?

E. Te voren had ik wel eenig begrip, eenig nadenken over het gewigt van het doen der belijdenis, en de verpligting, waaronder dit ons brengt; maar nu zie ik dat veel klarer in dan voorheen. Nu drukt dat mij veel meer op het hart, nadat de stap gedaan is, en ik mij door mijne belijdenis aan Jezus en Zijne dienst verbonden heb. Nu gevoel ik eerst regt, wat er aan vast is om aan mijne belijdenis te beantwoorden, en waardiglijk het Evangelie, dat ik beleden heb, te wandelen.

E. Onze lieve Zaligmaker geve ons allen dit besef, en doe ons daarover ernstig nadenken!

D. Dat wensch ik ook van harte. Maar, *Maria!* zijt gij dan evenwel in het geheel niet met ons verblijdt?

M. O ja! zoude ik niet verblijdt zijn? Ik acht het mij een der grootste voorregten, dat ik het verbond met God, waarin ik buiten mijn weten, bij mijnen doop ben opgenomen, nu door mijne belijdenis vrijwillig heb mogen bevestigen van mijne zijde. Ik reken het mij eene bijzondere eere, dat ik nu in meerder kracht en nadruk mag behooren tot die gemeente, waarvan Jezus het hoofd is. Ik beschouw het als een onwaardeerbaar geluk, dat ik nu ook, met de belijders van Jezus naam, die heilige maaltijd zal mogen

bijwonen, waar men onder het gebruik van brood en wijn, gedachtenis viert van Zijn lijden en sterven voor zondaars.

En wat zal ik verder zeggen? Hoe zeer mijn hart heeft, wanneer ik denk aan de dure verpligting, welke ik op mij heb genomen, ik verblijde mij te gelijk daarover, dat ik nu aan banden ligge, welke, hoe vaster zij zijn, des te meer mijne ijdelheid en ligtzinnigheid kunnen beteugelen, en mij zooveel gezetter en getrouwer maken in het dienen van God.

J. Dat behoort bij ons allen de grootste oorzaak van onze blijdschap te zijn. En, wanneer dat gevoelen bij ons is, dan zullen wij ook die hulpe van den H. Geest, welke wij noodig hebben om getrouw te zijn aan onze belijdenis, ontvangen, gelijk de Leeraar ons dezelve zoo hartelijk heeft toegewenscht.

Na soortgelijke gesprekken, waarin zij allen overeenstemden, zeiden zij elkander vaarwel, en ging elk naar zijn huis.

Men hoort wel eens jongelieden, welk tot lidmaten zijn aangenouwen, zich beroemen, dat zij er zoo gelukkig zijn doorgekomen, om reden, dat zij nu van die lastige taak, om de lessen en schriftuurteksten te leeren, en de catechisatie gezet bij te wonen, ontslagen zijn. Het is in hun oog, als of zij van eenen naauwen band, die hen knelde, zijn bevrijd. Men hoort hen in het geheel niet

spreken over de verpligting, waaronder zij gebragt zijn. Hunne gesprekken gaan meest over dezen en genen van hunne medgezellen, welke bij het afleggen der belijdenis weinig of niets konden spreken. of verkeerde antwoorden gaven — en wat niet al?

Neen! niets van dit alles kwam bij onze genoemde vrienden ter bane. O! mogten alle jongelingen en jonge dochters zoo denken en zoo gevoelen als deze!

't Regtvaardig volk zal zich verblijden,
Betrouwend op den Heer alleen,
De opregten zullen weltevreeën,
Terwijl zij Hem hun harten wijden,
Zijn' naam belijden.

Ps. 64 : 10.

II. De gelukwensching.

(Een gesprek.)

Bij de ouders van *Elizabeth* waren hare doopgetuigen en andere vrienden bij een gekomen, terwijl zij aan het huis van den Leeraar was om hare geloofsbelijdenis af te leggen. Deze goede menschen vereenigen zich met de ouders in het gebed tot God, dat derzelver dochter noodige vatbaarheid, vaardigheid en vrijmoedigheid mogt ontvangen bij het afleggen der geloofsbelijdenis, en dat zij vooral die gevoelens en gezindheden mogt hebben, welke bij die plechtige en gewigtige gelegenheid betamen.

Voorts, terwijl zij op de terugkomst van *Elizabeth* wachteden, spraken zij met elkander over het gewigt der zake, over het groote voorregt van onder de geregelde bediening van het Evangelie, in eene gevestigde gemeente, te leven, over het verband, dat er is tusschen de ligchamelijke en de zedelijke opvoeding der kinderen, en het gewigt der Godsdienstige opvoeding inzonderheid. Zij herinnerden tevens elkander hunne eigene, eenmaal afgelegde, geloofsbelijdenis, toelating tot de gemeenschap der kerk, met opwekking en aanmoedigingen om daaraan te beantwoorden.

Intusschen kwam *Elizabeth* te huis. — Aller oogen waren op haar gevestigd. — Ieder zocht uit haar gelaat te ontdekken, hoe het afgelopen was. En haar gelaat gaf hieromtrent, eer zij nog een woord gesproken had, de gunstigste verwachting.

Na wederzijdsche groete, vatte haar peetoom, welke bij haren doop als *Getuige* was tegenwoordig geweest, het woord op, en wenschte haar geluk, daar zij nu door hare belijdenis had ingestemd in het verbond van haren doop, en onder de leden der Christelijke gemeente was aangenomen; hij bad haar tevens alle die genade van den Heer toe, welke zij in deze hare nieuwe betrekking noodig had; hij wenschte ook hare ouders geluk met dit dierbaar oogenblik, hetwelk hun de verhooring van hunne gebeden, en

de aanvankelijke vrucht van de zorg en trouw ter vorming van hun kind aangewend, deed aanschouwen.

De overige vrienden vereenigden zich, elk op zijne wijze, met de gelukwenschingen aan de ouders en derzelve dochter. De ouders spraken ook hun kind hartelijk aan, en bedankten de vrienden voor hunne Christelijke deelneming, terwijl de jonge dochter, met eene traan van gevoel in het oog, en den blos der zedigheit op het gelaat, dit alles beantwoorde, en inzonderheid hare ouders bedankte voor hetgene zij tot dus verre aan haar gedaan hadden.

Moeder. Wel, kind lief! hoe is het gegaan?

Elizabeth. Boven verwachting, lieve moeder! In het begin was ik zeer ontroerd; ik vreesde dat ik niet een woord zou hebben kunnen spreken, maar het gebed van den Dominé gaf mij sterkte, en bragt mij tot bedaren; de Heer nam alle ontroering van mij, en bragt mij de zaken te binnen, en schonk mij vrijmoedigheid.

Vader. Dat verblijdt mij. Zoo heeft God dan ons gebed voor u verhoord, mijn kind!

Pete Moei. En dat geeft hope, dat die goede en getrouwe Heer zijne beloften aan u, lieve Nicht! verder zal volbrengen.

Elizabeth. Dat kwam mij alzo voor, waarde moei! het stak mij een riem onder het hart, toen de leeraar, nadat wij onze

belijdenis gedaan hadden, ons aansprak en vermaande. — ô! Hij deed het zoo hartelijk, zoo nadrukkelijk. Hij bragt ons onze verplichtingen zoo klaar onder het oog. Hij waarschuwde ons zoo ernstig tegen de verleidingen der jonkheid. Hij verzekerde ons zoo welmeenend en getrouw, dat de Joden en Heidenen tegen ons zouden opstaan in het gerigt van God, indien wij niet getrouw waren aan het verbond van onzen doop en belijdenis, maar hij voegde er ook niet minder hartelijk daarbij, dat wij alles, wat wij noodig hebben, om aan onzen pligt te beantwoorden, door den Heiligen Geest, om de verdiensten van den Heere Jezus kunnen verkrijgen, wanneer wij daarom bidden.

Vader. Nu, Betje gij moogt dat alles wel onthouden, en daar geduriglijk aan denken.

Elizabeth. Dat hope ik, lieve vader! mijn wensch is, dat de Heer het door Zijne genade in mijn geheugen en in mijn hart doe blijven.

Peet oom. Hij beware en sterke u in die gezindheid!

Moeder. O! Welk een dag van vreugde is deze dag voor ons! wat al stof van dankbaarheid hebben wij! Ons kind werd, als een zuigeling, reeds aan den volzaligen God, Vader, Zoon en H. Geest, opgedragen. Onze zorgen voor hetzelfde werden gezegend, en het kind werd door Hem bewaard. Het

groeide gelukkig op onder ons oog. Het was voorspoedig in het leeren van de eerste beginsels. Het bleef beveiligd tegen de verleiding van slecht gezelschap. Het ontving vervolgens onderwijs in de leer der zaligheid. En nu is zij lidmaat van de gemeente, en mag met ons deelen in de voorregten, welke de Heer aan Zijne gemeente schenkt!

Vader. Ja, mijne lieve dochter! Indien uw hart nu waarlijk door het bloed van Jezus gereinigd, en door den H. Geest wedergeboren is, hoe groot zal dat zijn! Dan zult gij een achttingwaardig en gelukkig lid der Kerke wezen; dan zult gij dit eeuwig blijven: en onze blijdschap en onze kroon zult gij zijn in den hemel.

E. Ik gevoel, Vader! wat God in den weg Zijner Voorzienigheid al aan en voor mij heeft gedaan, om mij tot dusverre te brengen. En ik bid Hem boven alles, dat Hij mij in waarheid en in kracht aan Jezus en Zijne dienst voor eeuwig verbindt.

Peetoom. Amen! dat zij zoo! — Ja! lieve vrienden! nu verblijden wij ons te zamen over de opneming van onze vriendin en kweekeling in de uiterlijke gemeenschap der Kerk; maar is nu haar naam ook in de hemelen opgeschreven, dan zal de blijdschap in den hemel bij de Engelen en Zaligen over haar nog veel groeter zijn, dan de onze wezen kan.

Het bezoek werd besloten met het zingen van het *tweede* lied der Evangelische Gezangen. Maar hoe gezegend zijn ouders, welke zulke kinderen hebben, als *Elizabeth*! Hoe gelukkig die kinderen, welke zulke ouders hebben als zij! Gelukkige familiën, waar, onder anderen, de naaste bloedverwanten aldus aan hare roeping, als doopgetuigen, beantwoorden. Welzalig zulke huisgezinnen en bijeenkomsten, waar reine Godsvrucht heerscht en alles bezielt.

Waar liefde woont, gebiedt de Heer den zegen,
Daar woont Hij zelf, daar wordt zijn heil verkregen,
En 't leven tot in eeuwigheid,

Ps. 133 : 3.

III. *Zelfsbeproeving en goed voornemen.*

(*Eene alleenspraak.*)

Hetgene men zelden bij jongelieden bespeurt, had onder anderen plaats bij *Jakob*, van wien wij hebben vernomen, dat hij, toen de vrienden vertrokken waren, zich stil heeft afgezonderd, om in zijne eenzaamheid ernstig na te denken over de geloofsbelijdenis, welke hij had afgelegd; zijne gedachten volgden aldus op elkander, naar hetgene hij daarvan aan zijne ouders heeft medegedeeld:

Het is mij meer dan eens onder het oog gebracht, dat het afleggen der geloofsbelijdenis geheel iets anders is dan het onder-

wijs, hetwelk men in de Katechisatie ontvangt, en waardoor men tot die godsdienstige handeling wordt voorbereid. Ik heb daarvan wel iets begrepen, maar het nimmer zoo klaar ingezien, als thans. Nu gevoel ik eenigzins, wat ik gedaan heb. Ieder antwoord, hetwelk ik gaf op de vragen van den leeraar, ieder antwoord, dat ik van mijne medgezellen hoorde, en waarmede ik instemde, wordt gerekend als eene verklaring, welke ik deed aangaande *mijn* gevoelen omtrent zulk een leerstuk, en niet alleen als eene belijdenis van mijn geloof omtrent die waarheid, maar ook als eene plegtige verbindtenis van mij zelve, om overeenkomstig die waarheid mij te gedragen.

Maar was het inderdaad alzo van *mijne* zijde? Heb ik het een en ander onder het oog gehad, toen ik mijne belijdenis deed, of was het alleen eene uiterlijke vorm waaraan ik mij onderwierp, omdat het gebruik zulks vordert? — Houde ik het ten minste *nu* daarvoor, dat ik niet maar heb opgezegd hetgene ik geleerd heb, maar dat ik beleeden heb, wat ik denk en geloof omtrent de leer van de Godsdienst, en den weg van van zaligheid? Begrijp ik *nu*, dat ik mij heb overgegeven aan de dienst van Jezus, en mij verbonden heb om als een Christen te leven? — Och! dat de Heer het op

mijn hart drukke, en mij licht en kracht schenke om getrouw te zijn.

Ja. maar versta ik die waarheden, welke ik beleden heb, wel regt? Ben ik er van overtuigd, dat zij waarlijk zoo zijn? Heb ik goede gronden, waarop ik dezelve geloof? Of neem ik die leerstukken slechts blindelings over, zonder te weten wat ik zeg, en zonder van de waarheid overreed te zijn? — Gewis de kundigste jongeling of jongedochter, welke zich met de meeste naarstigheit heeft geoefend, en in kennis van de Godsdienstleer buitengemeen gevorderd is, weet nog weinig in vergelijking van hetgene hij moet weten, en heeft nog op verre na geen genoegzaam doorzicht in alle de gronden, waarop de waarheden steunen. — Ik wil derhalve voortgaan met mij te oefenen en te onderzoeken, opdat ik meer en meer de zaligmakende leer versta, en meer en meer versterkt worde in mijn geloof.

En, is nu waarlijk mijn voornemen, om mij van nu af aan te gedragen, gelijk iemand betaamt, die een lidmaat der Kerk is geworden, en die Jezus erkent als zijnen Heer en Verlosser? Is het waarlijk mijn voornemen, om aan de ijdelheden en ligtzinnigheden der jonkheid vaarwel te zeggen, en mij te voegen naar den wil van Jezus, en te onderhouden alles wat Hij mij geboden heeft?

Op dit oogenblik zegt mijn hart wel ja op alle deze vragen, gelijk mijn mond dat heeft verklaard en beloofd, toen ik belijdenis deed. Maar zal ik het wel volbrengen? Is de lust daartoe waarlijk in mijn binnenste? Ben ik sterk genoeg om de aanlokselen der zonde, om de verleidingen der jeugd te wederstaan? Om alle gelegenheden tot afwijking en uitspatting te vermijden, en standvastig en getrouw te blijven tot den einde toe?

Ach! indien Jezus mijn hart niet neigt en overbuigt door zijnen Geest, indien Hij mij geene kracht verleent, indien Hij mij niet bewaart, zoo zal er niets komen van mijne beste voornemens, en het zal met mij gaan gelijk met zoo velen, die, tot lidmaten zijn aangenomen, alles vergeten, en zoo los, zoo slecht zich gedragen: alsof zij de leer der waarheid nooit gekend. en Jezus nooit beleden hadden.

Het is derhalve mijne zaak mij aan den Heer Jezus te houden; en, gelijk ik Hem beleden heb de eenige Zaligmaker te zijn, alzoo mijne hulpe, en mijne zaligheid ernstig en biddend bij *Hem* te zoeken.

Gelukkig indien allen, die belijdenis der leer hebben afgelegd alzoo nadachten, als onze *Jacob*, zulke goede voornemens hadden, als hij, en daarom trent alzoo werkzaam waren! dan zouden zij eer hebben van hunne

belijdenis, en Jezus zou zich over hen verblijden. Aller bede zij:

Doorgrond mijn hart, en ken me, ô Heer!

Is 't geen ik denk niet tot uwe eer?

Beproof me, en zie of mijn gemoed

Iets kwaads, iets onbehoorlijks voedt,

En doe mij toch met vaste schreden,

Den weg ter zaligheid betreden.

Ps. 139: 14.

IV. *De plegtige aanneming of bevestiging.*

(*Een gesprek.*)

Op den eerstkomenden dag van de openbare godsdienst, nadat onze jongelieden hunne geloofsbelijdenis hadden afgelegd, werden zij, volgens het gebruik, in tegenwoordigheid der gemeente, *openlijk* aangenomen. — Na het einde van die godsdienstoefening kwamen zij allen bijeen in het huis van *Maria*, welke, met goedvinden van hare ouders, hen op een kopje koffij had genoodigd. Het gesprek was gelijk als volgt.

Abraham. Nu de stap is gedaan! nu is de band vastgelegd; wij hebben *nu* openlijk beloofd, dat wij overeenkomstig die leer, ons naar de bevelen van Jezus zullen gedragen.

Maria. En de leeraar heeft, uit naam van de opzieners der gemeente, ja uit naam van de gansche gemeente, ons openlijk als

lidmaten erkend, en als zoodanigen ons aan God opgedragen.

Elizabeth. Zoo zijn wij dan nu in andere betrekking tot de Kerk. en in naauwere gemeenschap met den Heer Jezus, dan wij ooit geweest zijn; wij zijn gekomen in den eed en het verbond. — Wij hebben ons aan Jezus en Zijne dienst overgegeven. Wee nu onzer, indien wij aan de wereld, welke God en Jezus niet kent, gelijkvormig blijven of worden. Dan verbreken wij ons woord, dan zijn wij meenedig, dan moet onze afgelegde belijdenis tegen ons getuigen, en tot verzwareing van ons oordeel dienen.

Dirk. Toen de Leeraar ons de gewone vragen deed in de kerk, en wij daarop met eene buiging hadden geantwoord, dacht ik aan hetgene Paulus schreef aan Timotheus. (1 Tim. 6; 12^b) » *Gij hebt de goede belijdenis beleden voor vele getuigen.*” Zoo veel de verlegenheid mij toeliet, zag ik de gemeente over, en het ontroerde mij. » Deze allen (dacht ik) zijn getuigen van het verbond, dat ik met den Heer maak. Zij zien, zij hooren wat ik verklaar, wat ik beloof, waartoe ik mij verbind.” Hoe plegtig! hoe gewigtig! Hoe plegtig dat dit in tegenwoordigheid der gemeente is geschied! Hoe gewigtig, dat zoo vele getuigen het hebben gezien en gehoord! Zij zullen het oog op ons houden. En wat zullen zij wel van ons

zeggen , indien wij trouwelooos zijn , en ons slecht gedragen ?

Sara. Ja, het is zoo! dat treft ook mijn hart, en vervult het met ontroering. Nogtans vind ik er te gelijk iets in, dat ons kan troosten en opbeuren. De Leeraar heeft ons, uit naam van alle die getuigen, de genade van den Heer Jezus toegewenscht, en uit naam van de gansche gemeente heeft hij voor ons gebeden, dat de Heer ons wilde bewaren en heiligen. Behalve onze brave ouders en vrienden, zullen er in de gemeente nog wel meer vromen zijn, welke zich met het gebed van den leeraar hartelijk hebben vereenigd, en welke niet zullen nalaten gedurig voor ons te blijven bidden, en ons aan de ontferming van onzen Heer te bevelen. Dat geeft toch moed.

Jakob. O ja! En vooral, wanneer wij nog daarbij bedenken, dat onder die vele getuigen, voor welke wij de goede belijdenis hebben afgelegd, Jezus zelf is. Jezus, die wel, als de alwetende hartenkenner, al onze gangen naspoort, en dan zelfs, wanneer wij voor het oog der menschen onberispelijk zijn, alles wat wij in het verborgene doen, gadeslaat, en een iegelijk zal vergelden naar zijn werk; maar die ook onze zwakheid kent, en weet wat wij noodig hebben, en dat wij zonder de hulp van Zijnen Geest niets vermogen, terwijl Hij een barmhartig

en getrouw Hoogepriester is, en ons niet zal verlegen laten, wanneer wij waarlijk lust hebben, om tot Zijne eer in de wereld te zijn, en daartoe Hem om Zijne genade aanroepen.

Elizabeth. Laat ons dan toch voorzigtig en bedachtzaam zijn! Laat ons waken en bidden, opdat wij niet afwijken van den regten weg! Laat ieder lidmaat onzer gemeente, hetwelk wij ontmoeten, ons eene herinnering zijn van onze verplichting! Laat ons vooral Jezus, onzen Heer, aan wien wij ons verbonden hebben, en die onzen eed gehoord heeft, in het oog en in het hart houden! Zij besloten hun gesprek, eer zij uit elkander gingen, met het zingen van Ps. 119 : 37.

Uw hand heeft mij gemaakt en toebereid;

Ai! maak mij ook verstandig in Uw wetten!

Zoo leer ik Uw' geboon en heiligheid.

Al wie U vreest, zal op mijn heilstaat letten,

Verblijd, dat ik, door Uwen Geest geleid,

Niet vrucht'loos op Uw woord mijn hoop mogt zetten.

Hoe vele jongelieden zijn er, welke, zoodra zij de belijdenis hebben afgelegd, alles aan zijne plaats laten, niet bedenkende, dat het voornaamste nog aankomt, maar zich dwaasselijk verbeeldende, dat met het afloopen van de plegtigheid ook alles afgedaan is! Hoe veel verstandiger, voortreffelijker en gelukkiger dan deze, zijn onze jongelieden! Hoe veel meer goeds is er van hen te wachten!

V. *Vermaningen.*

(Een brief.)

Abraham had nog eenen grootvader en eene grootmoeder in leven, beide reeds hoog bejaard. Deze woonden ten minste vijf uren ver van hem af. Zij hadden zich echter altijd zeer aan hem laten gelegen liggen, en over zijne vorderingen in kennis en over zijn goed gedrag, waarvan zij van tijd tot tijd berigt kregen, zich verheugd. Zij waren ook gewoon op den nieuwejaarsdag, en op hunne geboortedagen, eenen gelukwenschingsbrief van hem te ontvangen, en bij die gelegenheden hem een geschenk, vergezeld van een vriendelijk en nuttig wederschrijven van hunne hand, te zenden.

De tijd, waarop hij tot lidmaat zoude aangenomen worden, was hun ook bekend geweest, en nu had hij hun geschreven, dat hij tot lidmaat aangenomen was. Daarop ontving hij van zijnen grootvader den volgende brief:

„ *Zeer waarde kleinzoon!*

„ Gelijk gij mij steeds tot blijdschap zijt geweest, zoo hebt gij *nu* inzonderheid mijnen ouderdom verkwikt door uwen lieven brief, waarin gij mij uwe aanneming tot lidmaat der gemeente meldt. Ik dank den Heer, die u, van uwe vroege kindschheid af, bewaard, geleid, en zoo verre gebragt heeft. En ik bid Hem, dat Hij u geve, naar den rijkdom

Zijner genade, op te wassen in Hem, opdat gij niet slechts uitwendig, maar ook inwendig den Heere moogt toebehooren, een levendig lidmaat der gemeente bevonden worden, tot eer van Christus op deze aarde, en hier namaals een deelgenoot zijn van zijne heerlijkheid in den Hemel.

» Ik vertrouw, dat uw leeraar en uw vader, bij deze gelegenheid, uwe verplichtingen u zullen hebben onder het oog gebragt en op het hart gedrukt, en dat gij die vermaningen met een volvaardig gemoed zult aangenomen hebben. Evenwel kan ik mij niet wederhouden van ook het mijne daarbij te voegen. Een woord van een oud man blijft nog al in het geheugen hangen, en het getuigenis van eenen grijsaard, wiens liefde u altijd op het hart gedragen heeft, zal onder Gods zegen, u kunnen bevestigen in uw voornemen, om de u gedane vermaningen in acht te nemen.

» Houdt nu het lezen van den Bijbel, het onderzoek der Schriften, aan de hand. Alles wat gij geleerd en beleden hebt, is uit den Bijbel afgeleid, en steunt op dat Goddelijk getuigenis. De Bijbel is het boek van het verbond, hetwelk gij met den Heer hebt aangegaan. De Bijbel is het voorschrift van uw leven, het licht op uw pad, de bron van uwen troost, zelfs in de ure des doods, uwe reiskaart naar den hemel.

» Laat het onderzoek van de waarheden

nu niet varen. Gij hebt slechts de eerste beginsels geleerd; gij moet meer weten. Gaat gij voort met dit onderzoek, dan zal het blijken, dat gij uwe belijdenis niet als een sleurwerk hebt gedaan, maar dat gij als een nieuwgeboren kind begeerig zijt naar de redelijke en onvervalschte melk, ten einde daardoor te mogen opwassen (1).

» Betoon u vooral een ijverig, gezet, aandachtig en eerbiedig bijwoner van de openbare godsdienst. Laat u door geene traagheid, door geene gewoonte van onze dagen, of andere niets beduidende oorzaken daarvan af trekken. In dit opzigt getrouw en onbewegelijk te zijn voegt menschen, die God in Christus als hunnen Schepper en Vader erkennen.»

» Verzuim nooit, zonder wettige redenen, het heilig Avondmaal, bij hetwelk de belijders van Jezus gedenken aan Zijnen dood, dien Hij voor zondaars heeft ondergaan. Wacht u voor alles, wat u tot het bijwonen van die plegtigheid ongeschikt zou kunnen maken. Zoo menigmaal gij deze plegtigheid viert, bevestigt Jezus aan u Zijn verbond.

» Houdt vooral den zondag heilig. Vier denzelven, gelijk het menschen voegt, die God als Schepper, en Jezus als Verlosser eeren, en die belijden, dat zij hier op aarde vreemdelingen en bijwoners zijn, en een beter va-

(1) 1 Petr. II: 2.

derland, het land der ruste, zoeken (1). Misbruik dien dag nimmer tot onnoodige aardsche bezigheden, welke men door de week kan verrigten. De regte viering van den zondag is de grondslag en de steun van alle Godsdienst.

„Voorts, mijn kind! vlied de ijdelheden der jonkheid; onthoud u van zondige en dartele vermaken, vermijd slecht gezelschap; wacht u niet alleen voor grove zonden, waardoor gij openlijk ergernis zoudt geven, maar ook voor alles, wat tegen de leer van het Evangelie, en tegen Gods geboden strijdt. Zoek daarentegen alles, wat waarachtig, wat eerlijk, wat regtvaardig, wat rein, wat lieffelijk is, wat wel luidt, en zoo er eenige deugd, of eenige lof is, te bedenken en te betrachten (2).

„God zij het voornaamste voorwerp van uwe vreeze, van uwe liefde, van uwen eerbied, van uw vertrouwen. Ken Hem in alle uwe wegen, zoo zal Hij uwe paden regt maken (3). Eer Hem, zoo zal Hij u eeren” (4).

„Handel met uwe naasten, zoo als gij wilt dat men omtrent u handele; zijt eerlijk, regtvaardig, behulpzaam, vriendelijk, en gaarne vergevende, wanneer iemand u mogt beleedigd hebben, uwe bescheidenheid zij alle menschen bekend (5).

(1) Hebr. XI: 13-16. (2) Phil. IV: 3. (3) Spr. III: 6.

(4) 1 Sam. II: 30. (5) Phil. IV: 5.

» Wees met de ootmoedigheid bekleed (1), gedraag u nederig en zachtmoedig, matig, kuisch, en naarstig om te doen al wat uwe hand vindt om te doen; uwe spijze zij te doen den wil des Vaders, en Zijn werk te volbrengen (2).

» Wanneer gij dit alles behoorlijk in acht neemt, dan zult gij, als een regt belijder van Jezus, in zijne voetstappen treden, en als zoodanig kenbaar zijn, kenbaar als dragende zijn beeld, terwijl anderen, die in hunne eigene wegen wandelen, Hem met de daad verloochenen.

» Maar gij hebt meer beleden dan eene natuurlijke Godsdienst. Gij hebt belijdenis gedaan van de leer der Goddelijke openbaring, van de leer van de Christelijke godsdienst, en dat legt u niet minder gewigtige pligten op.

» Hebt gij beleden, dat wij afgevallene zondaars zijn, schuldig voor God, en diep bedorven van hart; dan moet gij u ook als zoodanig voor God, verootmoedigen. Is er al eenige voortreffelijkheid in u boven anderen — moogt gij eenige pligten volbrengen, welke rede en godsdienst van u vorderen, doet gij eenige goede daden — verhef u daarop niet, als of gij daarmee volmaakt waart, en voor God zoudt kunnen bestaan. Stel dat goede niet tot eenen grond van vertrouwen of gerustheid; zeg liever met den dich-

(1) 1 Petr. V: 5. (2) Joan. IV: 34.

ter, » Heer! ga niet in het gerigte met uwen knecht, want niemand, die leeft, zal voor uw aangezichte regtvaardig zijn" (1); zelfs mijne geregtigheden zijn gelijk een wegwerpelijk kleed (2).

» Hebt gij beleden, dat Jezus Christus de eenige naam is onder den hemel, die onder de menschen gegeven is, door wien wij moeten zalig worden (3), en dat het opregt geloof des harten het eenige middel is van onze zijde, om deel te hebben aan de verlossing, welke Hij heeft te weeg gebragt, o stel dan Hem ook tot den eenigen grond van uw vertrouwen, verwacht de vergeving van uwe zonden, en uwe vrijspraak in den dag des oordeels, alleen op grond van Zijne kruisverdiensten, sta vooral daar naar, dat gij in waarheid gemeenschap met Hem moogt hebben, zoek Hem met geheel uw hart, vertrouw op Hem alleen, op Hem volkomenlijk, en laat aan alles blijken, dat gij benevens Hem niets hebt in den hemel of op aarde, waar uw hart in rust.

» Hebt gij beleden, dat de pligten, die wij betrachten, de deugden, die wij uitoefenen, geene wezenlijke waarde hebben, zoo zij niet uit het echt beginsel van zuivere liefde voortkomen — dat wij zonder dat beginsel niet kunnen volmaakt zijn, en dat zonder zoodanige volmaaktheid geene zaligheid is? Hebt

(1) Ps. CXLIII: 3. (2) Jes. LXIV: 6. (3) Hand. V: 12.

gij beleden, dat wij van nature dit beginsel missen, en dat dit beginsel niet in ons kan opgewekt worden, dan door die krachtige werking van den Heiligen Geest, welke de Heilige Schrift *wedergeboorte* noemt? Wacht u dan toch, dat gij aan den eenen kant hiervan geen misbruik maakt, om, onder voorwendsel van uw onvermogen tot eenig wezenlijk goed, in uwe zonden te blijven liggen, of aan uwe traagheid tot het goede, en uwe geneigdheid tot het kwade bot te vieren, onderzoek veeleer u zelve aan den anderen kant, of die groote inwendige verandering, (de ware *wedergeboorte*) alreeds bij u plaats heeft. En zoo neen, rust dan toch niet voor dat gij die genade verkregen hebt; en hebt gij dezelve ontvangen, open dan steeds uw hart voor de invloeden van dien Geest, opdat gij moogt standvastig blijven in het goede en opwassen in geloof en deugd en Godzaligheid.

215. Hebt gij beleden, dat gij eenmaal moet sterven en daarna geopenbaard worden voor den regterstoel van Christus? Ai! zoek dan toch uw deel niet in de wereld. Werk niet zoo zeer om de spijs die vergaat, als wel om die, welke blijft in eeuwigheid (1). Waak, opdat de dag des doods u niet overvalle. Bereid u dagelijks voor den dood en voor de eeuwigheid, en tracht alzoo te leven, als gij wenscht te sterven.

(1) Joan. VI: 27.

„ Verzuim vooral het bidden niet. Gij hebt beleden, dat gij in alles van God afhangt, en dat gij Jezus, als den Zaligmaker, in alles noodig hebt. Gij hebt beleden, dat wij mogen bidden om alles wat wij noodig hebben, en dat God om Jezus wil, een Hoorder des gebeds is. Verzuim dan, zeg ik nogmaals, het bidden niet; bid dagelijks; bid gedurig; zoek uw heil, uwe hulp, uw licht, uwe kracht, zoek bewaring en zegen naar het lichamelijke, zoek bewaring en genade naar het geestelijke bij den Heer. Die bidt, die ontvangt, die zoekt die vindt, en die klopt, dien zal open gedaan worden (1).

„ De Heer geve, dat deze mijne hartelijke vermaning u aangenaam zij, dat zij diep doordringe in uw hart, en dat gij dezelve moogt nakomen; dan zult gij een sierlijk, een beminnelijk en een zalig lid der kerk zijn, en mijn hart zal zich verblijden.”

Ik ben enz.

Uw liefhebbende Grootvader.

Abraham las dezen brief voor aan de andere jongelingen, die met hem tot lidmaten waren aangenomen. Zij wenschten hem geluk met zulk eenen grootvader. Zij verklaarden, dat zij dezen brief beschouwden,

(1) Matth. VII: 7-8.

als ook aan hen geschreven. Zij verzochten er een afschrift van, ten einde dien van tijd tot tijd tot hunne opwekking en aansporing te kunnen lezen. En, waarlijk! alle degenen, die tot leden der gemeente zijn aangenomen, mogen dat voorbeeld wel volgen en die lessen betrachten.

Zoo velen als er naar dezen regel zullen wandelen, over dezelve zal zijn vrede en barmhartigheid.

Wil U ter eer
Steeds meer en meer
't Geloof in ons versterken.

Dan zullen wij
Gereed en blij,
Uit liefde, 't goede werken.

Evang. Gez. 83 vs 6.

VI. *Het eerste Avondmaal.*

(Een gesprek.)

Eenige dagen voor de bediening van het Heilig Avondmaal des Heeren, onderhield Sara's moeder hare dochter over deze gewichtige Godsdienstoefening, welke zij nu voor de eerste maal zoude bijwonen als lidmaat, en welke uit dien hoofde voor haar dubbel plegtig was.

Sara beschouwde het als eene bijzondere eere en een groot voorregt, dat zij nu mede zoude mogen aanzitten aan die heilige tafel, waar men den dood des Heeren verkondigt, en Zijne groote liefde tot den

mensch openlijk en gezamenlijk roemt, zij verlangde naar dat oogenblik, doch zag er tevens niet weinig tegen op.

Hieruit ontstond dit gesprek:

Mocder. Het verwondert mij niet, mijn kind! dat gij tegen de aanstaande plegtigheid opziet. Veeleer is het mij aangenaam.

Het besef van de ongewoonheid, daar het de eerste maal zal zijn dat gij aan des Heeren tafel aanzit; het besef van de buitengewone plegtigheid dezer Godsdienstoefening; de vrees, dat de verlegenheid uit het een en ander ontstaande, eenige wanvoegelijkheid in uwe houding bij die gelegenheid zoude kunnen veroorzaken; dit alles is genoeg, om u te doen opzien tegen deze plegtigheid.

Maar het is toch veel beter zoo dan anders. Men ziet wel eens jongelieden reeds voor de eerste maal van hun leven, zonder eenige verlegenheid, zoo vrijmoedig tot de tafel des Heeren naderen en daar aanzitten, als degenen die deze plegtigheid reeds jaren aan een hebben bijgewoond. Men mag twijfelen of zij wel indrukken hebben van het gewigt en de achtbaarheid dezer Godsdienst-oefening, of zij niet veelmeer, bij het gemis van ernstig nadenken, zich daarop verheffen, dat zij nu hetzelfde regt hebben als andere menschen, of niet hunne ijdelheid zich kit-telt met het denkbeeld van die eere, dat zij nu ook zoo verre zijn. Maar een roekeloos

en onbedachtzaam naderen tot het gebruik van het Heilig Avondmaal past zelfs bejaarde lidmaten niet, hoe veel minder hun, die voor de eerste maal dat voorregt genieten. Die zichzelf verhoogt zal vernederd worden, maar die zichzelf vernedert, zal verhoogd worden (1); en welgelukzalig is de mensch, die gedurig vreest (2).

Sara. Uwe aanspraak, lieve moeder! beurt mij eenigzins op. Maar mijne grootste bekommring is, dat de verlegenheid en de aandoeningen mij zullen onvatbaar maken voor die gedachten en gevoelens, welke bij deze gelegenheid betamen, en dat ik daardoor het Heilig Avondmaal niet zal kunnen gebruiken zoo als het behoort, om Jezus regt te verheerlijken over Zijne liefde, en voor mijzelve nut te hebben van dit middel der genade.

Moeder. Mijne beste *Sara!* Het verblijdt mij, dat gij aldus over de zaak denkt. Dit is de regte bron, waaruit de verlegenheid moet ontstaan. Eene verlegenheid, welke uit zulk een beginsel spruit, is den Heere aangenaam en doet geen nadeel. De Heer houdt de zachtmoedigen staande, Hij rigt de gebogenen op en den nederigen geeft Hij genade (3). Hij wil hen sterken en opbeuren

(1) Luc. XIV: 11.

(2) Spr. XXVIII: 14.

(3) Ps. CXLVII: 6, CXLVI: 8. Jac. IV: 6.

door Zijnen Geest, eveneens als of Hij tot hen zeide: »vreest niet, Ik ben het (1).»

Sara. Indien ik niet besepte hoe betamelijk het zij, dat ik de belijdenis, welke ik afgelegd heb, openlijk bevestigde door het gebruik van het Heilig Avondmaal; indien ik niet eenen sterken aandrang gevoelde om Jezus, die Zijn bloed ook voor mij heeft vergoten, die mijne vroege kindschheid heeft bewaard, die gezorgd heeft dat ik door het genoten onderwijs Hem en Zijn Evangelie leerde kennen, die mij ook tot Zijne gemeente heeft toegelaten, daarvoor openlijk dank en eer te bewijzen, door het bijwonen van deze zijne instelling; ik zoude al zeer ligt besluiten, om dit Avondmaal te laten voorbijgaan, en te wachten tot een volgend. Maar dit mag ik niet en ik wil ook niet. En hetgene gij mij zegt, geeft nog meer overwigt aan den aandrang, dien ik gevoel, en aan het besluit, om mij in den weg te stellen.

Moeder. Gij zoudt kwalijk doen, *Saartje!* indien gij het uitsteldet, en gij zoudt uw oogmerk niet bereiken. En waarlijk, het mag tot uwe aanmoediging dienen, dat de Heer genade en eere geven wil dengenen, die Hem opregtelijk zoeken (2). Indien gij u be hoorlijk in den weg stelt, en vooraf die stukken, welke in het formulier van het Heilig

(1) Matth. XIV: 27.

(2) Ps. LXXXIV: 12.

Avondmaal worden opgegeven, ernstig overpeinst, en bidt om de leiding van den Heiligen Geest, dan zal de vreeze ook van u wijken, ten minste zij zal u minder hinderen; gij zult dan met bedaardheid uwe aandacht kunnen bepalen bij den Heere Jezus en Zijne groote liefde, waardoor Hij voor ons in den dood ging, gij zult dan ook vatbaar zijn voor het onderwijs, en die vertroosting, welke Hij door middel van het Avondmaal wil schenken dengenen, die dezelve begeeren.

Sara. Ik wensch uwen raad te volgen, beste moeder!

Moeder. Bedenk voorts, wat dit eerste Avondmaal voor u zal zijn. Jezus heeft u lief gehad, eer gij Hem kondet liefhebben. Hij heeft u door het onderwijs bekend gemaakt met de leer der verlossing in zijn bloed. Hij heeft u door dat onderwijs doen weten, dat ook voor u vergeving en verlossing is. Gij hebt door uwe belijdenis hierop amen gezegd; gij hebt als het ware betuigd: » Ja, Heer! Gij hebt ook voor mij vergeving van mijne zonden verworven. Ik geloof, Heer! kom mijne ongeloovigheid te hulpe! » Dit was de ziel van uwe belijdenis, en wat zal nu het eerste Avondmaal voor u zijn? Een weerslag als het ware op uwe belijdenis, een antwoord van Jezus op uwe verklaring,

een pand tot bevestiging van uw geloof, ja! een pand, dat waarlijk in Hem, voor u vergeving is, opdat gij moogt weten, dat uw geloof niet ijdel is, en opdat gij volkomenlijk zoudt vertrouwen op Zijne genade.

Er ligt nog meer in. Gelijk gij door uwe belijdenis Jezus hebt gekozen tot uwen Heer, en u aan Zijne dienst verbonden hebt, alzoo wil Hij door het Avondmaal u een pand, eene verzekering geven, dat Hij u gaarne in Zijne dienst aanneemt, dat Hij uw Heer en Verlosser zijn wil, dat Hij gewillig en bereid is om u te helpen, opdat gij Hem regt moogt kunnen dienen, dat Hij u tot alle goed werk wil in staat stellen (1), en u geven alles, wat gij tot het leven en de Godzaligheid noodig hebt (2).

Sara. Hoe gelukkig zal ik zijn, lieve moeder! indien ik alzoo Avondmaal mag houden. Dan zal de band van mijne belijdenis nader aangedrongen worden, dan zal dit eerste Avondmaal, dat ik hope bij te wonen, den grondslag kunnen leggen voor geheel mijn volgend leven als Christen. o! Mogt ik nu en vervolgens iedere keer, dat ik deze plegtigheid bijwoon, iets gevoelen van hetgeen gij mij hebt voorgesteld!

Wat vader of moeder zal zich niet verblijden, wanneer hij zulke beginsels in zijn kind bespeurt? Wat jongeling of jongedoch-

(1) 2 Tim. III: 17. (2) 2 Pet. I: 3.

ter, zal niet wenschen zoo te denken en te gevoelen als Sara?

Welzalig, die naar Jezus reine Leer,
In Hem hun heil, hun hoogst geluk beschouwen!

Die Sions Vorst erkennen voor hun Heer!

Welzalig zij, die vast op Hem betrouwen!

Ps. 2: 7.

VII. Na het eerste Avondmaal.

(Een brief.)

Dirk had in den zomer van het verleden jaar, tot zijne uitspanning, eenige dagen doorgebracht bij zekeren neef, eenen man reeds op zijne jaren, en braaf van karakter, welke hem bijzondere genegenheid toedroeg. Hij had toen onder anderen ook met zijnen neef gesproken over zijn uitzigt, om tegen het eerstkomende Paaschfeest tot lidmaat aangenomen te worden. Deze had bij die gelegenheid hem het gewigt der zaak voorgesteld, en verscheidene nuttige vermaningen gedaan, welke Dirk zoo veel hij kon, in zijn hart bewaard had.

Eenige dagen na het Avondmaal, hetwelk Dirk voor de eerste maal had bijgewoond, ontving hij eenen brief van dezen neef, zijnde van den volgenden inhoud:

» *Hartelijk geliefde Neef!*

» Mijn voornemen was, u met uwe aan-
neming tot lid der gemeente geluk te wen-
schen, zoodra ik konde berekenen, dat gij,

volgens uw zeggen van verleden jaar, uwe belijdenis zoudt gedaan hebben. Ik ben daarin tot op dit oogenblik verhinderd, en ik veronderstel, dat gij nu reeds uwe belijdenis van de leer, en uwe verbindtenis aan de dienst van onzen lieven Heiland, door het gebruik van het H. Avondmaal, zult bekrachtigd hebben, terwijl ik hope en wensche, dat deze uwe belijdenis en eerste Avondmaalsviering, door de genade van onzen Heer, zaden in uw hart zullen gelegd hebben, welke niet nutteloos vergaan, maar vruchten van geloof en bekeering voortbrengen, welke rijpen voor het eeuwige leven.

» Het lust mij u eenige gedachten bij dezen mede te deelen, welke mij zijn ingeschoten, toen ik mij u in deze omstandigheden voorstelde.

» Het kwam mij voor, dat ik u kon vergelijken bij iemand, welke de leer of oefenschool vaarwel zeggende, de wereld intreedt; of bij een jong soldaat, welke pas heeft dienst genomen; of bij een reiziger, welchen den eersten voetstap zet op den weg, die naar de plaats zijner begeerte voert.

» Gij hebt in zoo verre de leer en oefenschool van het Christendom verlaten, voor zoo verre gij geoordeeld zijt genoegzame kundigheid van de leere des geloofs te hebben, om daarvan belijdenis te kunnen doen. Gij hebt die belijdenis afgelegd; gij zijt tot

lidmaat aangenomen, en daardoor de Christenwereld ingetreden. Wanneer iemand als leerling het onderwijs in de wetenschappen op de hoogeschool, of onderrigt in eenige kunst of handwerk heeft ontvangen, dan treedt hij de wereld in en wordt geroepen, om hetgeen hij geleerd heeft te beoefenen, om dat handwerk of dien handel, waartoe hij is opgeleid, te aanvaarden, dat ambt of die bediening, welke hem wordt toevertrouwd, waar te nemen. En ongelukkig hij, die zijne leerjaren heeft verwaarloosd, en onkundig, onbedreven de wereld intreedt! Alzoo wordt gij nu geroepen, om volgens de leer, welke u is voorgedragen, te leven en werkzaam te zijn, en die pligten van het Christendom, welke u geleerd zijn, te vervullen. Maar, gelijk de trouwe ambachtsman, de brave kunstenaar, de edeldenkende ambtenaar, terwijl hij zijne verkregene kundigheden in beoefening brengt, al doende leert, en er zich op toelegt, om in wijsheid en bekwaamheid toe te nemen, zoo moet gij ook, hoezeer de oefen- en leerschool verlatende, u niet verbeelden wijs genoeg te zijn. Neen! gij gaat voort met u te oefenen in de kennis van Gods Woord en van de leer van Christus, opdat gij hoe langer hoe beter moogt weten, hoe men zich in het huis Gods, in de gemeente van Christus behoort te gedragen, en opdat gij meer en meer

moogt toenemen in het Christendom en in Godzaligheid tot de volmaaktheid toe.

» Wanneer iemand als soldaat heeft dienst genomen, dan wordt hij vooraf in de beginselen van de krijgsdienst onderwezen, en daarna in eene geregelde bende ingestoken. Dan moet hij ook alle de diensten vervullen, welke van den soldaat geëischt worden. Maar hoe zal het gaan, indien hij de orders niet begrijpt, indien hij de bewegingen en wendingen niet kent, indien hij met het geweer niet weet om te gaan? En, zoo hij het al weet, hoe zal het gaan, indien hij niet alzoo doet? Als hij zijne wachten niet waarneemt, als hij ongehoorzaam of wederspanning is, als hij zijnen post verlaat, als hij in den slag de vlugt neemt, tot den vijand overloopt, of zijnen koning verraad?

» Gij hebt door het afleggen van uwe belijdenis, vrijwillig dienst genomen onder den koning der koningen, den gekruisten en verheerlijkten Jezus. Het rijk der duisternis en der zonde, waarmede de wereld die in het booze ligt zamenspant, is in eenen gedurigen strijd tegen Jezus onzen koning. Gij hebt u afgescheiden van de wereld, u aan Jezus overgegeven, u aan Hem verbonden; gij weet wat Jezus van u vordert; gij zijt daaromtrent onderwezen; indien gij dan deze dingen weet, zalig zijt gij zoo gij dezelve doet (1).

(1) Joan. XIII: 17.

Maar er schiet nog zoo veel over om te leeren. Eene gestadige oefening, om in het volbrengen van uwen pligt meer te vorderen, wordt hier vereischt. Gij behoort steeds op de wacht te staan, opdat gij van het kwade niet overvallen wordt. En wat hebt gij te wachten, indien gij trouweloos den Heer Jezus verlaat, en u aan de wereld en de zonde overgeeft? Ook wordt niemand gekroond, zoo hij niet wettiglijk gestreden heeft (1). Waak en bid, opdat gij niet in verzoeking valt (2). Wees getrouw tot den dood, en gij zult de kroon des levens ontvangen (3).

» Wanneer een reiziger den eersten voetstap zet op den weg, die naar de plaats zijner bestemming voert, zal hij zich daar mede vergenoegen? Zal hij daar in berusten? Of hij zich al beroemt, dat hij op den weg is, wat zal dit baten? Hij moet gaan, hij moet voortgaan, of hij komt er niet. Wij reizen naar het hemelsche vaderland; de weg naar het verderf is breed, de weg naar den hemel is smal (4). Elk die belijdenis doet, verklaart daardoor, dat hij den smallen weg naar den hemel kiest. Indien hij niets van de leer der waarheid verstaat, of niet het minste voornemen heeft, om den weg der waarheid te bewandelen; dan kan men bezwaarlijk denken, dat hij den eersten stap

(1) 2 Tim. II: 5. (2) Matth. XXVI: 41.

(3) Openb. II: 10. (4) Matth. VII: 13, 14.

op den weg des levens heeft gedaan. Van u evenwel vertrouwd ik, dat gij waarlijk dezen stap hebt gedaan. Maar zult gij nu daar in berusten? Of u beroemen, als of gij reeds aan het einde waart? Neen! zoo dwaas zult gij niet zijn.

» Het gewichtigste tijdperk van uw leven hier op aarde begint nu eerst. Nu, indien gij waarlijk op den weg zijt, moet gij den weg bewandelen; gij moet voortgaan. En wat is dat anders, dan u verder toeleggen op kennis van het Evangelie — u oefenen in gehoorzaamheid aan Jezus uwen Heer, in waar geloof des harten en in Godzaligheid — de voetstappen drukken van uwen grooten en goeden Leidsman, en Zijn voorbeeld navolgen? Zoo doende, en niet anders, zult gij verkrijgen het einde uwes geloofs, de zaligheid uwer ziele.

» Door uwe eerste Avondmaalsviering hebt gij reeds begonnen, hetgene gij geleerd hebt in beoefening te brengen, en eene der taken van het Christendom volbragt, aan Jezus gehoorzaamheid betoond, en eenen stap gedaan op den weg des geloofs. Maar te gelijker tijd hebt gij bij die gelegenheid van Jezus, uwen liefderijken en ontfermenden Heer, bij de teekenen van brood en wijn, de plegtige verzekering ontvangen, dat Hij u wil sterken en in staat stellen, om u als een Christen te gedragen, aan Hem gehoorzaam en getrouw

te zijn, en te volharden tot den einde toe. Bedenk dan steeds wat gij al voor uwe rekening hebt, en hoe onverantwoordelijk gij zijn zult, indien gij tot den einde toe ontrouw bevonden wordt, en hoe billijk gij dan, als de onnutte dienstknechten, zult buitengeworpen worden (1). Maar bedenk ook tevens, wat gij van den Heiland moogt verwachten, indien gij waarlijk lust hebt om Hem te dienen, en uwe zaligheid te bevorderen.

„Ik wensch van harte, dat de Heer u alle noodige genade schenke, en dat dit mijn eenvoudig geschrijf, als een bewijs van mijne liefde jegens u, gunstig door u worde opgenomen, en u tot den uitgebreidsten zegen verstreke.”

Met alle toegenegenheid noem ik mij

Uwen liefhebbenden Neef, enz.

En wie vereenigt zich niet met dezen wensch, ten opzichte van allen, waarop hij betrekking heeft? Wie zal niet zich gelukkig achten, wanneer deze wensch aan hem vervuld word? Bij allen, die er eenigzins het gewigt en de waarde van kennen, moet zij gewisselijk de bede van den vromen Dichter opwekken:

Leer mij naar Uw wil te hand'len,
'k Zal dan in Uw waarheid wand'len,
Neig mijn hart, en voeg het zaam
Tot de vrees van uwen naam.

(1) Matth. XXV: 30.

Heer! mijn God! ik zal U loven,
 Heffen 't gansche hart naar boven,
 'k Zal Uw Naam en Majesteit,
 Eeren tot in eeuwigheid

Ps. LXXXVI: 6.

VIII. *Waarschuwing.*

(Eene Overdenking over 2 Petr. II: 21.)

Onze Jakob had in zijne bijbelsche oefening de brieven van Petrus doorgelezen. Zijne aandacht was inzonderheid gevallen op het nadrukkelijke woord van dien Apostel, in zijnen tweeden brief, hoofdstuk II: 21. *Want het ware hun beter, dat zij den weg der gerechtigheid niet gekend hadden, dan dat zij, dien gekend hebbende, weder afkeeren van het heilig gebod, dat hun overgegeven was.*

Dat zweefde hem gedurig voor den geest. Hij vond zich als gedrongen, om er opzettelijk over te peinzen. Hij zonderde op zekeren vrijen avond eenige oogenblikken daartoe af,

Zie hier zijne overdenking.

Deze ontzettende uitspraak van den Apostel raakt gewis openbare goddeloozen van dien tijd, waarin Petrus leefde, en welke door de schoonschijnende redenen van valsche leeraars zich hadden laten innemen, en zoo al niet door hunne gevoelens, voornamelijk door hunnen wandel en gedrag, de leer van het Christendom, welke zij beleden hadden, op de verfoeijelijkste wijze verloo-

chenden en verzaakten. Maar deze uitspraak zal ook toepasselijk zijn op mij, en op allen, die met mij belijdenis van de Evangelieleer hebben gedaan, wanneer wij door een slecht en zondig gedrag Jezus onzen Heer verloochenen.

Wij hebben den weg der gerechtigheid leeren kennen, want wij zijn daarin onderwezen. Wij hebben belijdenis gedaan van dezen weg, als den goeden weg, dat ligt voor onze rekening. Toen wij de lessen bijwoonden met oogmerk om eenmaal als leden der gemeente te worden aangenomen, begrepen wij reeds zoo veel, dat een losbandig en ongeschikt leven niet voegt bij de belijdenis van het Christendom. Wij bedwongen daarom toen reeds onszelve, en werden eenigzins bedaarder en ingetogener in onzen dagelijkschen omgang; ook gezetter, aandachtiger en eerbiediger bij de openbare Godsdienstoefeningen, dan wij te voren waren. Toen wij belijdenis deden gevoelden wij nog meer van dezen indruk. Wij verbonden ons, om niet meer naar de begeerlijkheden der wereld, maar naar den wille Gods te leven; en het maakte vrij sterke indrukken op ons. Zoodat wij waarlijk, ten minste naar het uitwendige, op den weg der gerechtigheid begonnen te gaan.

Maar hoe vele voorbeelden zijn er, heelaas! van jongelieden, welke die ingetogen-

heid hebben afgelegd, zoodra zij er door waren, en weinige weken, nadat zij aangenomen werden, allengs tot vorige losheid zijn vervallen; ja zelfs aan allerlei zonden, aan wereldsgezindheid niet alleen, maar ook aan openbare ongodsdienstigheid, losbandigheid, en allerlei slechtigheden zich hebben overgegeven, zoodat men van hen moet zeggen: *zij hebben zich afgekeerd van het heilig gebod, dat hun overgegeven was, ja hun laatste is erger geworden, dan hun eerste!*

Met het hoogste regt verklaart de Apostel, dat het voor dezulken beter zoude zijn, dat zij den weg der gerechtigheid niet gekend hadden. Een diep onkundig mensch, die niet weet van God, van Jezus, van zijne bestemming en van zijnen pligt, is voorzeker grootelijks te beklagen. Hij dwaalt voort in zijne onwetendheid, en hoedanig moet zijn einde zijn!

Maar veel meer is hij te beklagen, die den weg geweten en niet bewandeld heeft; die begonnen heeft den goeden weg te gaan, en daarna dien weg verlaat, en de wereld weder inkeert. Zonde tegen licht en beter weten, verdient dubbele straf. Kwaad is altijd kwaad. Doch wanneer ik mij verbonden heb, om het kwade te laten en het goede te doen, en ik kom dat niet na, of ik keer terug tot het kwade, dan breek ik mijn woord, mijnen eed.

Mijne slechte levenswijze is dus eene onverschoonelijke achteloosheid, zoo al niet een opzettelijk verlaten van de dienst van God, een opzettelijk overtreden van mijnen plicht. En welk een vreeslijk oordeel staat mij dan te wachten! De dienstknecht, die den wil zijns Heeren geweten en niet gedaan zal hebben, die zal met dubbele slagen geslagen worden.

Die, toen hij tot lidmaat werd aangenomen, de belofte om naar de leer te leven, deed als een louter formulier, terwijl het in het geheel zijn voornemen niet was, zich daaraan te houden; die, bij zoodanige gelegenheid, eene zekere houding aannam als of hij ingetoogen ware, en indrukken van het gewigt der zaak had, terwijl hij het in zijn hart niet meende, die heeft zich aangesteld als een veinsaard, en na de belijdenis zijne vorige losse en ongodsdienstige levenswijze weder aannemende, openbaart hij zelf zijne schande, en hij toont aan de wereld, dat hij met zijne belijdenis spot. Maar welk eene zware straf verdient zulk eene veinzerij en onbeschaamdheid!

Heeft iemand waarlijk eenige indrukken gehad, en was het op dat oogenblik toen hij zijne belijdenis deed, inderdaad zijn voornemen, om van nu af aan, een ander leven te leiden, dan is het uitgemaakt, dat zulk een, zoo hij weder afwijkt van dezen goeden weg, of zijn voornemen niet poogt te volbrengen,

het verbond, dat hij met God gemaakt heeft, verbreekt. En, wordt trouweloosheid en woordverbreking onder de menschen hoog opgenomen, hoe zwaar bezondigt hij zich, die het verbond van God schendt, den eed, dien hij aan God gezworen heeft, verbreekt, en trouweloos wordt aan Jezus, den Heer der Heeren!

Wanneer iemand behoorlijk is onderwezen, zoodat hij zijne belijdenis verstaat, en weet wat hij gedaan heeft door het afleggen daarvan, en daarenboven eenigzins gevoelde, waartoe hij zich verbond, ja wanneer hij in de eerste dagen min of meer welmeenend, zijnen wandel overeenkomstig zijne belijdenis begonnen is te rigten, en hij wordt afvallig, en keert de wereld weder in, hoe moeilijk, hoe bezwaarlijk is het, zulk eenen te regt te brengen! In plaats van vatbaar te zijn voor waarschuwingen en vermaningen, spot hij gereedelijk daarmede, en verhardt zich daaronder. Veeltijds wordt zijne laatste erger dan zijne eerste. De Apostel schrijft Hebr. VI: 4—6. *Het is onmogelijk degenen, die eens verlicht geworden zijn en de hemelsche gaven gesmaakt hebben, en des Heiligen Geestes deuchtig zijn geworden, en gesmaakt hebben het goede woord Gods, en de krachten der toekomstige eeuw, en afvallig worden, deze, zegge ik, wederom te vernieuwen tot bekeering, als welke zich zelve den Zoone Gods we-*

derom kruisigen, en openlijk te schande maken.
 O! welk een denkbeeld! den Zoone Gods
andermaal te kruisigen! Dien dierbaren Jezus,
 die ons zoo uitnemend heeft lief gehad, die,
 om ons te verlossen, den kruisdood heeft
 geleden, die, om vergeving en genade voor
 ons te verwerven, de diepste versmadingen
 en bitterste smarten heeft verdragen, die al-
 les, die zijn eigen leven over had en overgaf,
 om ons van het eeuwig verderf te redden,
 en ons voor eeuwig zalig te maken, dien lie-
 ven en trouwen Jezus *wederom kruisigen!* —
 ons even ondankbaar, even wreed, even boos-
 aardig te gedragen omtrent Hem, als de Joden.
 Hem niet minder schande, smart en bitter-
 heid aandoen, dan de Joden, toen zij Hem
 kruisigden!

O! met hoe veel regt mag Petrus zeggen:
 het zoude voor hen beter zijn, indien zij den
 weg der gerechtigheid niet gekend hadden.

Zoude *ik* niet in hetzelfde ongeluk kunnen
 vallen, als deze? Mijn hart heeft, wanneer
 ik vooruit zie op de loopbaan, welke ik ben
 ingetreden. In wat gevaar ben ik? Zoo ik
 mij niet bedrieg, heb ik de belofte welmee-
 nend gedaan, en mij aan de dienst des Hee-
 ren verbonden. Maar het hart der jeugd is
 zwak, de baan is glibberig. Allerlei verzoer-
 kingen staan mij te voren. Achteloosheid,
 verkeerde drift, tijdelijk belang, menschen-
 eer, aardsch voordeel of vermaak, gunst of

ongunst van menschen, de gewoonte dezer eeuw — dat alles kan ook *mij*, zoo wel als anderen, aftrekken van mijnen pligt, mij doen wankelen, ja vallen. Ik wil mij derhalve geheel aan Jezus overgeven, en bidden dat Hij mij beware, en mij kracht verleene, om aan eed en pligt getrouw te zijn, en te volharden tot den einde toe.

Mogten alle jongelieden deze overdenking ter harte nemen, en veel tot Jezus bidden:

Ik voel mijn zwakheid, ja mijn God!
 Hoe ligt verleidt gevaar en spot,
 Verstrooijing, driften, trotsche waan,
 Kwaad voorbeeld, weekheid van bestaan,
 Een sijn gevoel voor weeld' of smart,
 Hoe ligt verleiden zij het hart!

Wie kan mij helpen? Gij alleen!
 Gij zijt mijn hoop en anders geen.
 Och! dat mijn zwakheid immer mij,
 Ten mijnen nutt' voor oogen zij,
 Och! dat ik op U bouw in nood,
 Aan U getrouw tot in den dood!

Evan. Gez. 74 vs. 6, 7.

IX. *De Kerkelijke Tucht.*

(*Een Gesprek.*)

Abraham en *Dirk*, te zamen eene wandeling doende, niet lang nadat zij voor de eerste maal na het afleggen van hunne belij- nis, het heilig Avondmaal gebruikt hadden,

bepaalde hun gesprek zich inzonderheid bij eenen van hunne bekenden, een jaar vroeger tot lidmaat aangenomen, welke zij aan des Heeren Tafel niet gezien hadden, omdat het gebruik van het heilig Bondzegel hem wegens wangedrag, door den Kerkeraad ontzegd was. Zij deelden hunne gedachte elkander, ten naasten bij, op de volgende wijze mede:

Abraham. Hoe zeer is iemand te beklaagen, welke van het heilig Avondmaal moet geweerd worden! Hij mist het voorregt van te deelen in eene der gewigtigste plegtigheden van onze Godsdienst. Hij is verstoken van een der krachtigste middelen, welke de Heiland heeft verordend tot versterking van het geloof, tot bevordering van troost en tot vermeerdering van ware Godzaligheid. En welk eene schande, geweerd te worden van een voorregt, waartoe men anders uit kracht van zijne belijdenis gerechtigd is! Ja van zulken wordt het openbaar aan allen, dat zij zich onwaardiglijk het Evangelie hebben gedragen, dat zij hunne belijdenis hebben onteerd, en nog daarenboven, dat zij halstarrig zijn geweest, en niet hebben willen hooren naar de vermaningen, welke hun vooraf gedaan zijn.

Dirk. Ja wel zijn zulke menschen te beklaagen, en nog meer, wanneer zij onder deze kerkelijke straf ongevoelig zijn, en zich verharden. Ik heb mijne ouders wel eens met innig medelijden hooren spreken over som-

migen, welke, eens gecensureerd zijnde, nooit meer daarna aan het heilig Avondmaal geweest zijn. De reden daarvan was bij eenigen, dat zij voortgingen in hun goddeloos en ergerlijk gedrag, en uit dien hoofde niet weder konden toegelaten worden. — Dit is een bewijs van onverbeterlijkheid. — Bij anderen was de reden, dat zij, ofschoon zij die grove zonden, waarom hun het heilig Avondmaal verboden was, min of meer nalieten, echter niet konden besluiten, om zich bij den Kerkeraad aan te melden, en met betuiging van hun leedwezen over hun gedrag, en van hun voornemen, om voortaan hun leven te beteren, het verzoek te doen, om weder toegelaten te worden.

A. Deze laatsten toonen niet minder halstarrigheid dan de eersten. Het blijkt, dat zij geen waar berouw hebben, en het bewijst hunnen hoogmoed en wrevel. Maar hoe dwaas en onredelijk stellen zij zich aan! Is het wijsheid wrevelig te zijn, wegens eene straf welke zij hadden kunnen vermijden, zoo zij aan de vermaningen gehoor verleend hadden? Komt het te pas wrevelig te zijn over iets, waarvan men zelf de oorzaak is? Is het wijsheid, wanneer iemand te hoovaardig is, om zich vooreenen Kerkeraad te vernederen, en te gelijk daardoor zijne schande, als eenen gecensureerden verlengt en verzwaart?

D. Daarbij komt nog dit, dat het oog-

merk van deze kerkelijke tucht bij zulke menschen niet wordt bereikt. Dat oogmerk toch is, gelijk wij geleerd hebben, opdat wij van het kwade zonden worden afgebragt — opdat wij, wanneer vermaningen voor ons krachteloos zijn, door het gevoel van schande zonden behouden worden. Maar bij zulke menschen heeft dit middel eene strijdige werking, zij worden nog erger.

A. En hoe zwaar bezondigen zij zich tegen God den Heer! De man, die dikwijls bestraft zijnde den nek verhardt, zal schielijk verbroken worden, zoodat er geene genezing aan zij, zegt de Schrift (1).

D. Ik hope, dat wij zullen bewaard worden van ooit in zulke zonden te vallen, waardoor de kerkelijke tucht voor ons noodig zoude zijn.

A. Wij willen den Heere geduriglijk bidden om de genade van den Heiligen Geest, opdat wij bewaard worden voor afval, en, zoo het mogt gebeuren, dat wij in zulke zonden vielen, welke ons tot voorwerpen maakten van de kerkelijke straf, dan wenschen wij, dat ons hart gebogen worde, om ons daaraan te onderwerpen, gelijk wij zulks beloofd hebben.

D. Ja, het zal ons voorregt zijn indien wij als dan niet door ontkenning of bedekking van onze schuld, noch door uitvlugten

(1) Spr. 29: 1.

of slinksche streken, aan de Opziensers der gemeente moeite veroorzaken, maar veel eer ons vernederen en vooral ons benaarstigen, om ons leven te beteren; de Heer beware ons ook in zoodanig geval voor stugheid en halstarrigheid, en neige ons gemoed, om, hoe eerder hoe liever, ons met betooning van berouw bij den Kerkeraad aan te melden opdat wij weder tot gebruik van des Heeren Avondmaal mogen toegelaten worden.

A. Ik stem volkomen met u in. Maar mij dunkt, dat wij nog al iets zouden kunnen beproeven, om voor ons zelve en voor anderen, de schande van deze kerkelijke straf voor te komen.

D. Wat zou dit zijn?

A. Dat wij, bij elke afwijking of fout, elkander over en weder waarschuwd en vermaanden, niet met scherpheid en meesterachtigheid, maar met nederigheid en in den geest der liefde en der zachtmoedigheid. Den Apostel geeft ons die les: »Neemt acht op elkander, leert en vermaant elkander, zoolang als het heden genaamd wordt» (1).

D. Ik hope zulks altijd in liefde en dank aan te nemen. Ook wensch ik, zoo de Heer mij daartoe gepaste wijsheid en vrijmoedigheid geeft, mij van dezen pligt omtrent u, en anderen te kwijten. Ook is het mijn voor-nemen, om het woord van vermaning of be-

(1) Hebr. 10: 24. Hebr. 3: 13. Kol. 3: 16.

straffing, wanneer een Leeraar of Opziener der gemeente, mij daar door wil te regt brengen, zachtmoedig aan te hooren, en in mijn hart te leggen.

A. Er zijn er, welke zich, hieromtrent geheel anders gedragen. Wanneer zij onder vier oogen, zacht en broederlijk, onderhouden worden over iets, dat in hun gedrag verkeerd is, dan worden zij terstond gramstorig. Zij vragen, even eens als of zij in een regterlijk verhoor waren, wie hen heeft beschuldigd, of aangebragt? of zij zetten den Leeraar of Opziener af met uitvlugten, of schampere antwoorden.

D. Ik herinner mij, dat onze Leeraar, bij het leerstuk van de kerkelijke tucht, daarover heeft gesproken, maar te gelijk ons de dwaasheid, de verkeerdheid van zoodanige handelwijze heeft aangetoond.

A. Het is zoo. Hij beduidde ons onder anderen, hoe zulke menschen zelve de oorzaak zijn, dat het zwaarste van de kerkelijke tucht aan hen moet uitgeoefend worden, alzoo zij zich verzetten tegen het gene men beproeft, om hen daarvoor te behoeden, ja zij doen gelijk dwaze krankten, die het eenige geneesmiddel, dat hen redden kan, verwerpen.

D. In allen gevalle; zoo wij door Gods genade bewaard worden voor grove uitspattingen, en openbare schande, laat het ons

dan toch niet genoeg zijn, dat de Opzieners der gemeente ons voor waardige dischgenooten houden, of dat zij geen vat op ons hebben, om ons te vermanen, of ons van het heilig Avondmaal te weren.

Wij moeten zoo zuiver van hart, en zoo godzalig van wandel zijn, dat de Heer, die naar waarheid in het binnenste ziet, en harten en nieren proeft, ons kunne goedkeuren, en ons, als waardige leden der gemeente van Jezus met welgevallen kunne aanschouwen.

4. Wij zullen regt gelukkig zijn, wanneer de Heer ons daartoe genade schenkt.

Allen, die op belijdenis tot leden der gemeente zijn aangenomen, behooren alzo te denken over de kerkelijke tucht. Voorwaar in eene gemeente, waar dat plaats vindt, zijn geene strenge middelen tot be-teugeling of wering van ongeregelden noodig.

Komt wandelaars op 't zelfde spoor,

Wij reizen met elkand'ren,

Wij helpen de een den and'ren.

Eén Vriend, één Leidsman gaat ons voor,

In Hem en door zijn kracht,

Maakt eendragt meerder magt.

Evang. Gez. 69: vs. 5.

A. *Middelen, om getrouw te zijn aan de belijdenis.*

(Een Gesprek.)

Nadat Sara haar eerste Avondmaal na hare belijdenis gevierd had, was zij zeer stil en nadenkende. Hare Moeder gaf hierop acht, en sprak met haar over het een en ander, hetwelk wel waardig is aan allen, die belijdenis hebben gedaan, medegedeeld te worden. Zie hier het gesprek:

Moeder. Hoe heeft u het bijwonen van het heilig Avondmaal bevallen, Saartje?

Sara. Zeer wel, Moeder! De Heer nam de verlegenheid weldra van mij af. Hij bewaarde mij voor verstrooiing van gedachten, en schonk mij het voorregt, dat ik over den dood van den Heer Jezus kon denken, en iets van de kracht daar van voor mij zelve mogt gevoelen.

Moeder. Hoe meent gij dat, Saartje?

Sara. Het lijden en sterven van den Heiland kwam mij gewigtiger voor, dan wel eer, moeder! Mij dacht: ik begreep nu beter, dan te voren, dat Jezus door zijn lijden en sterven de verzoening van onze zonden heeft te wege gebracht, en dat buiten dezen weg geen zondaar ooit genade bij God zou hebben kunnen vinden. Ik zag in dat lijden en dien dood de groote liefde

van den Zaligmaker, die als de getrouwe Herder, zijn leven voor zijne schapen heeft gesteld: en dat deze liefde ook mij bedoelde; dat Jezus ook voor mij in den dood is gegaan, en al dien smaad en smart heeft willen dragen; dat Hij voor mij, onwaardige! ook vergeving van alle mijne zonden, en eeuwige zaligheid verworven heeft, en dat trof mij.

Moeder. Ik dank God, mijn kind! die u zulk een voorregt heeft verleend. Ik verblijd mij te hooren, dat gij aldus uwe belijdenis hebt bevestigd, en dat de Heer aldus ten uwen opzichte het zegel heeft gedrukt op de belofte van het Evangelie. Maar mij dunkt: gij moest dan nu vrolijker en opgeruimder zijn. Ik zie met verwondering, dat gij zoo peinzend, en zoo in uzelve ingetrokken daar henen gaat.

Sara. Ik kan niet zeggen, Moeder lief! dat ik nedergeslagen of droefgeestig ben; neen! mijn hart is verruimd, en mijn geest is waarlijk verheugd. Maar hoe meer ik het geluk, dat mij te herte viel, beschouw, hoe meer ik de liefde van den Heere Jezus besef, en mij over het een en ander verblijde, zoo veel te zwaarder weegt mij op het hart de groote verpligting, welke op mij ligt, om aan die genade te beantwoorden, en dan komen mij voor den geest zoo vele voorbeelden van menschen, die ontrouw zijn geworden aan hunne belijdenis. Dan

drukt mij het denkbeeld van mijne zwakheid, en van de verleidingen der wereld. Ik zie, hoe ligt mijnen ijver zou kunnen verflaauwen, mijne liefde verkoelen, mijne dankbaarheid bezwijken. En de gedachte hoe ik dit zal voorkomen, houdt mij onophoudelijk bezig.

Moeder. Het is zeer goed, mijne Sara! dat gij dit gevoelt, en hier over ernstig denkt; maar gij moet u wachten voor twijfelmoedigheid en angstvallige vrees. Ook moet gij niet in dat peinzen berusten; maar ook alle gepaste middelen, welke gij van uwen kant kunt aanwenden, met moed in het werk te stellen.

Sara. Kunt gij mij ook eenige zulke middelen aan de hand geven?

Moeder. Zeer gaarne:

Blijf aanhouden in het onderzoek van de Heilige Schrift, en van de Leer waarin gij onderwezen zijt, en waarvan gij belijdenis hebt gedaan.

Die Heilige Schrift, dat Evangelie, die Leer der waarheid is het voedsel voor het Geloof, de Hope en de Liefde. Hoe meer gij daarin bedreven wordt, hoe meer die waarheden u eigen zijn, zoo veel te beter zult gij er uw gebruik van kunnen maken, en gesterkt worden in de goede gezindheden des harten, om waardiglijk het Evangelie te wandelen.

Sara. Dat begrijp ik, Moeder! en het is mijn lust hier bezig te zijn.

Moeder. Een tweede middel, hetwelk dit eerste nog vruchtbaarder en krachtiger kan maken, is:

Dat gij zoo dikwerf de tijd van het Avondmaal weder daar is, u schikt, om hetzelfde bij te wonen, en nooit de Belijdenis- en Voorbereidings-predikatiën verzuimt.

Velen verzuimen vooral de belijdenis-predikatie, „wat hebben wij daarmede noodig? wij weten dat alles,” zeggen zij; sommigen zeggen zelfs met verachting: Het is de belijdenispreek maar, en onder zulke voorwendsels blijven zij te huis, wanneer de belijdenis gepredikt wordt. Zij redeneren verkeerd; voorheen waren die predikatiën wel eens drooge voordragten van de waarheden met eenen grooten omslag van bewijzen, tegenwerpingen, en wederleggingen, welke iemand, die eenigzins geoefend is, vervelen, en waaraan mingeoefenden weinig hebben, terwijl beider hart er koud onder blijft, doch daarin wordt aanmerkelijke verbetering gemaakt, en die leerredenen worden thans meer onderhoudend, en meer gemoedelijk. Alzoo ingerigt zijnde geven zij eene aangename herinnering van de gronden, waarop ons geloof rust, en een krachtig voedsel aan den lust, om uit dankbaarheid en wederliefde den Heere te dienen;

terwijl zij ons opleiden tot zelfsbeproeving, of wij wel in de waarheid wandelen.

Sara. Ik heb het oogmerk, en de nuttigheid van deze gewoonte nooit zoo klaar begrepen. Ik beschouw nu alle deze leerredenen, zoo wel de belijdenis- als de voorbereidings- en nabetrachtings-predikationen als een geheel, waarvan de drie gedeelten te zamen moeten werken, om ons te doen blijven in dat spoor, waarin de waarheid, zoo als zij in Christus Jezus is, ons leidt.

Moeder. Het lust mij eenen derden raad hier bij te voegen. *Het kan bijzonder nuttig zijn, dat gij den dag, waarop gij tot lidmaat der gemeente zijt aangenomen, aantee-kent, en u zelve eene wet maakt, om jaarlijks op dien dag u eenige oogenblikken af te zonderen, ten einde over uwe belijdenis en uwe beantwoording aan dezelve, ernstig na te denken.*

Het is goed ons gedurig te herinneren, dat wij belijdenis hebben gedaan van de leer van het Evangelie, en dat wij daardoor ons aan de dienst van den Heer Jezus hebben verbonden; alsmede, wat er bij die gelegenheid in ons hart is omgegaan. Deze herinnering kan ons, onder des Heeren zegen, doen zien, in hoe verre wij getrouw gebleven, of afgeweken zijn; en of wij in de kennis en liefde van den Heer Jezus zijn gevorderd of verachterd. Het kan ook een middel zijn,

om ons te waarschuwen, of te regt te brengen, indien wij mogten vertraagd zijn, of ons te sterken in het goede, en nog meer daartoe aan te sporen. Maar, wanneer men er eenen gezetten dag voor afzondert, en het meer ernstig en plegtig doet, dan zal het niet ligt vergeten worden, en welligt ook meerder indruk op ons maken, en meer aan het heilzaam oogmerk beantwoorden.

Sara. Dat geloof ik met u, lieve Moeder! en ik hope ook dezen uwen raad te volgen.

Moeder. Maar wat gij ook moogt beproeven, en in het werk stellen van uwe zijde, om niet afgetrokken te worden van het regte pad, verlies uwe zwakheid, en afhankelijkheid nimmer uit het oog, laat gestadige herinnering hiervan u oplettend maken op uw hart, en bedachtzaam in uw gedrag. — Wacht u voor de eerste beginselen van verslaauwing in het betrachten van uwen pligt, en waak tegen de gelijkvormigheid aan de wereld. Bespeurt gij iets van dien aard bij uzelve, geef er u niet in toe. Zoek bij uwen Heiland vergeving en hulpe ter verbetering. Bid Hem steeds om de bewaring en leiding van Zijnen Geest.

Hij geve u, naar den rijkdom Zijner Heerlijkheid, dat gij met kracht moogt versterkt worden, door Zijnen Geest, in den inwendigen mensch, opdat Christus door het ge-

loof in uw hart wone, en gij in de liefde geworteld, en gegrond zijt (1).

Lieve lezer! wie gij zijn moogt, voor zoo verre gij evenwel, als Ledematen, in betrekking tot de gemeente staat, overweeg den raad, dien Sara van hare Moeder ontving, en maak er uw gebruik van, Het zal u niet berouwen.

Bemint den Heer; Gods gunstgenooten!

Den Heer, die vromen hoedt,

En straft het trotsch gemoed.

Zijt sterk! Hij zal u niet verstooten,

Hun geeft Hij moed en krachten,

Die hopen op Hem wachten.

Ps 31: 19.

XI. Herinneringen.

(Eene Overdenking.)

Maria had sommige schriftuurplaatsen, welke onder het lezen van den Bijbel haar bijzonder getroffen hadden, in haar zakboekje aangeteekend, met oogmerk om daarover bij gepaste gelegenheid te peinzen. Zij schreef hare overdenkingen op in een ander boekje, en las dezelve aan hare vrienden en vriendinnen voor, wanneer zij eens bij elkander waren, inzonderheid ook, om die aan zichzelf van tijd tot tijd te herinneren. Wij deelen dezelve den lezer gaarne mede.

(1) Eph. 3: 16, 17.

I. 1 Kor. IV: 20.

Het Koninkrijk Gods is niet gelegen in woorden maar in kracht.

Hoe gewichtig is dat woord! Welk een stof tot ernstig nadenken levert hetzelfde op! Ik wil er mij toe zetten, om er bedaardelijk over te peinzen.

Het koninkrijk Gods is niet gelegen in woorden maar in kracht; het Christendom is geene bloote leus maar iets wezenlijks. De belijdenis der lippen maakt iemand eigenlijk niet tot eenen Christen, maar wel het geloof des harten: en zelfs dat geloof geeft geen' gemeenschap aan Jezus, indien het hart niet gereinigd is van booze werken, om den levenden God te dienen.

Menigmaal en op velerlei wijze wordt dit in de Heilige Schrift ons onder het oog gebracht. Die is niet een Jood, die in het openbaar is, noch die is de besnijdenis, die het in het openbaar in het vleesch is, maar die is een Jood, die het in het verborgen is, en de besnijdenis des harten, in den geest, niet in de letter, is de besnijdenis, welker lof niet is uit de menschen maar uit God (1). Niet de hoorders der wet, maar de daders zullen geregtvaardigd worden (2). Gelijk het ligchaam zonder geest dood is, alzoo is ook het geloof zonder de werken dood (3). Het

(1) Rom. II: 28, 29. (2) Rom. II: 13. (3) Jac. II: 26.

is derhalve niet genoeg, dat ik belijdenis heb gedaan en dat de menschen mij houden voor een deelgenoot van het rijk van Christus.

Heb ik niet meer dan de belijdenis en de naam van eenen Christen; beantwoordt mijn hart en mijn wandel daar niet aan, dan ben ik inderdaad geen Christen. Jezus kan mij niet beschouwen als een die Hem is toegevoegd, en ik kan niet deelen in de zegeningen van Zijn rijk.

II. Matth. VII: 21.

Niet een iegelijk, die zegt: Heer! Heer! maar die doet den wil mijnes Vaders die in de hemelen is, zal ingaan in het Koninkrijk Gods.

Ook dat woord is gewichtig. Het is waar-schuwend, het werkt op ons eigen belang, het betreft ons lot hier namaals in de eeuwigheid. Een Jood, welke de leer van Jezus aanneemt, een Heiden, welke tot het Christendom overgaat, en een iegelijk christen-kind, dat door belijdenis der leere het verbond van zijnen doop vrijwillig op zich neemt, kunnen beschouwd worden, als in hetzelfde geval te zijn, als zeggende tot Jezus: Heer! Heer! — als den verkeerden weg verlatende, en zich aan God en Christus overgevend, als de wereld en hare begeerlijkheden verzakende, en zich verbindende

om Jezus te dienen, als uit den dood overgegaan in het leven.

Maar wat zegt het toch de waarheid te belijden, wanneer men dezelve niet betracht? Wat zegt het Jezus te erkennen als onzen Heer, indien wij niet op Hem vertrouwen, en niet aan Hem gehoorzaam zijn? De woorden der belijdenis, de plegtigheid der aaneming, het bijwonen van de openbare Godsdienst, en van het H. Avondmaal, zijn deze op zichzelf zoo veel als toelatingsbrieven, op welke vertooning wij na onzen dood in het Koninkrijk Gods, in de hemelsche zaligheid zullen kunnen ingaan? Het is er verre van af. Alle deze dingen op zichzelf beduiden in dat opzigt niets, wanneer wij er niet meer bij hebben. In den Hemel zal niets inkomen, dat zondig of onrein is. Een iegelijk, die den naam van Christus noemt, moet afstaan van ongerechtigheid (1). Zonder heiligmaking zal niemand den Heer zien (2). Jezus heeft zichzelf voor ons overgegeven, opdat Hij ons zoude verlossen van alle ongerechtigheid (3). Die deze leer belijdt, die moet ook van alle ongerechtigheid verlost worden, of hij komt niet in het Koninkrijk Gods.

Hoe naar, hoe akelig is het vooruitzicht voor zulke menschen! Hier op aarde den naam, en de uiterlijke gedaante van leden

(1) 2 Tim. II: 19. (2) Hebr. : XII 14. (3) Tit. II: 14.

van Gods Koningrijk gehad hebbende, en in de toekomende eeuw voor altijd daarvan uitgesloten te blijven! Velen, die het nu verwaarloozen, het niet achten en zich met het uiterlijke gerust stellen, zullen dan zoeken in te gaan, maar zullen niet kunnen.

Och dat ik mij dan nimmer met het uitwendige voorregt, of met de uitwendige plegtigheid vergenoege; maar dan alleen gerust zij, wanneer ik het wezen der zaak deelachtig ben; opdat het niet bij de uitkomst blijke, dat mijne werken niet vol gevonden worden bij God!

III. Phil. I: 27.

Wandelt waardiglijk het Evangelie.

Deze les kan ik mij niet te veel herinneren. Ik kan er niet te veel over denken.

Gewis het is geene geringe taak, waardiglijk het Evangelie te wandelen.

Het Evangelie, de zaligmakende genade Gods leert ons, dat wij de goddeloosheid en de wereldsche begeerlijkheden zullen verzaken, en matiglijk, regtvaardiglijk en godzaliglijk zullen leven in deze tegenwoordige wereld, verwachtende de zalige hope, en verschijning der heerlijkheid van onzen grooten Goden onzes Zaligmakers Jezus Christus (1).

Wanneer ik de goddeloosheid, en de

(1) Tit. II: 11—15.

wereldsche begeerlijkheden niet verzaak, maar aan dezelve mij overgeef, dan wandel ik niet waardiglijk het Evangelie. Mijn gedrag strijdt dan daar tegen. Maar het moet aan het Evangelie beantwoorden. Ik moet, zoo veel in mij is, alle die pligten vervullen omtrent God, mij zelve, en mijne naasten, welke de Bijbel en de rede mij voorschrijven. Ik moet het ééne niet van het andere scheiden. Ik moet niet meenen dat het genoeg is, wanneer ik voor mij zelve de matigheid en de kuischheid in acht neem, doch niet vraag naar God, of mij niet bekommer over mijnen evenmensch. Ik moet niet meenen, dat ik volstaan kan met mij eerlijk en regtvaardig omtrent mijn evenmensch te gedragen, ofschoon ik mij zelve, mijn ligchaam en mijne ziel verwaarloos. Ik moet mij niet verbeelden, dat alles wel is, wanneer ik de pligten omtrent mijne naasten, en mij zelve volbreng maar niet aan God denk, of Hem niet boven alles stel. Ik moet alle die pligten, inzonderheid van eerbied voor God, van liefde en dankbaarheid jegens Hem, volbrengen in allerlei betrekkingen, omstandigheden, en ten allen tijde. Dat komt overeen met den eisch van het Evangelie; dat beantwoordt aan deze leer, en de belijdenis daarvan.

Men moet aan eenen belijder van het Evangelie, waar men hem ook beschouwe,

het zij in de eenzaamheid, het zij onder de menschen; in den huwelijken staat of buiten denzelfden; in zijne Godsdienstoefeningen, of in zijn beroep, in zijne verkeerling, of bij geoorloofde vermaken en uitspanningen, kunnen zien, dat hij de leer van het Evangelie verstaat, dat hij er de kracht van gevoelt, dat het woord der genade indruk maakt op zijn hart, dat het geloof aan de vergevende liefde Gods in Christus hem tot wederliefde noopt.

Daarnaar moet ik staan, daarop moet ik mij toeleggen; tegen de verkeerdheden, die in mij zijn, strijden, tegen de verzoekingén waken, en met mijne zwakheid en onvermogen biddend de toevlugt nemen tot mijnen Heer.

Ben ik omtrent het een of ander nalatig dan wandel ik niet waardiglijk het Evangelie. Dan onteer ik hetzelve; dan geef ik aan de wereld stof tot laster; dan stijve ik anderen in hun ongeloof en onbekeerlijkheid; dan beroof ik mij zelve van dien troost van het Evangelie, en de leer, de waarheid van het Evangelie, welke ik beleden heb, zal eenmaal tegen mij getuigen.

IV. Joan. III: 5.

*Zoo iemand niet wedergeboren wordt uit
Water en Geest, hij kan in het
Koningrijk Gods niet ingaan.*

Mijne Belijdenis en mijn Doop staan in een naauw verband. Zij zijn te zamen gelijk aan eene Wedergeboorte.

Ik was in het natuurlijke geboren uit mijne ouders, maar in eenen anderen zin ben ik nog eens geboren, te weten in het Christendom. In het Christendom ben ik wederom geboren door den Doop en de Belijdenis.

Mijn doop is de Wedergeboorte *uit water*. Maar is mijne Belijdenis nu ook de Wedergeboorte *uit den Geest van God*?

Belangrijke vraag! Ben ik door den Geest Gods wedergeboren, dan ben ik een gelukkig mensch. Maar ben ik niet wedergeboren door den Heiligen Geest, dan ben ik ongelukkig, en kan in het Koningrijk Gods niet ingaan. Jezus zegt dat duidelijk. En het is niet genoeg *uit water*, men moet ook *uit den Geest* wedergeboren zijn.

Ja! ik stem het toe. Ik begrijp het. Ik gevoel het. — Er moet door den Heiligen Geest een nieuw beginsel in mij verwekt worden. Mijn verstand moet door dien Geest verlicht, mijn hart door Hem geheiligd zijn.

Een beginsel van zedelijke regtheid, van zedelijk leven, hetwelk wij van nature missen, moet in mij hersteld worden. Ware liefde tot God moet in mijn binnenste geboren worden. Zonder dat beginsel kan ik niet waar diglijk het Evangelie wandelen, kan ik niet de pligten volbrengen, waartoe ik geroepen worde. Indien ik dezelve al eenigzins nako me, ik zal er niet bestendig in kunnen zijn, maar door de minste aftrekking, drift, of verzoeking verflaauwen, of strijdig handelen. Ja, indien ik al voor het oog der menschen onberispelijk, zelfs voorbeeldig mij gedrage, het zal, zoo het niet uit dat beginsel spruit, niet zoo zijn, als het zijn moet, om de Goddelijke goedkeuring te kunnen verkrijgen. En, indien God mij niet goedkeurt, hoe zal ik dan in het Koninkrijk Gods ingaan.

Velen zeggen, dat het juk van Jezus hard, en zijn last zwaar is — of dat men de dingen zoo naauw niet moet nemen, of zij zien moedeloos op tegen de Godzaligheid, zeggende: » wie is tot deze dingen bekwaam? » Van waar die moedeloosheid? Van waar die klagt of beschuldiging? — De oorzaak is ligt te ontdekken — Het beginsel, waaruit het goede moet voorkomen, ontbreekt hen. Daardoor is hun oog als verduisterd, zoo dat zij niet onderscheiden inzien, wat eigenlijk Godzaligheid zij, en hun hart ligt als gebonden door eenen geest van dienstbaarheid,

waardoor alles bij hen gedwongen gaat. Maar, die uit den Geest Gods wedergebo-
ren is, die heeft dat beginsel. Hij bekent
de liefde van Christus. Het is zijn lust den
Heere van ganscher harte te dienen. Het-
gene van Hem gevorderd wordt is zijne ei-
gene keuze, en wensch; het is het leven
zijner ziel, en hij ondervindt, dat Gods ge-
boden niet zwaar zijn.

ô! Dat alle belijders van het Christendom
alzoo dachten, als onze *Maria*! Lieve vrien-
den! leest, en herleest deze hare overden-
kingen! de Heer drukke den inhoud daarvan
op uw gemoed! dan zult gij eene eere van
Christus in de wereld zijn. Die zijne wet
beminnen hebben grooten vrede, en lijden
geen aanstoot (1). De Godzaligheid heeft de
beloften van het tegenwoordige, en toeko-
mende leven (2). Geeft nimmer plaats aan
de gedachte, dat het voor u te hoog, dat
het voor u niet te verkrijgen zoude zijn.
Alles, wat tot de volbrenging van uwen
plicht behoort — alles, wat tot bevordering
van uwe zaligheid noodig is, kunt gij, wan-
neer gij het begeert, verkrijgen van God,
door den Heiligen Geest, om de verdienste
van Christus, op een ernstig, ootmoedig,
en aanhoudend gebed.

(1) Ps. CXIX: 165.

(2) Tim. IV: 8.

Denkt veel aan de belofte van David,
Ps. 25: 6.

Wie heeft lust den Heer te vreezen,
't Allerhoogste, en eeuwig goed?
God zal zells zijn leidsman wezen,
Leeren hoe hij wandlen moet.
't Goed, dat nimmermeer vergaat,
Zal hij ongestoord verwerven,
En zijn Godgeheilgd zaad,
Zal 't gezegend aardrijk erven.

Neemt in dat vertrouwen zijn gebed over
Ps. 119: 3.

Och schonkt Gij mij de hulp van uwen Geest,
Mogt die mij op mijn paên ten leidsman strekken!
'k Hield dan uw wet, dan leefde ik onbevreesd:
Dan zou geen schaamt' mijn aangezicht bedekken.
Wanneer ik steeds opmerkzaam waar geweest,
Hoe uw geboên mij tot uw liefde wekken.

Voegt er bij het Evang: Gezang: 51: 6.

Dat mijn Ziel met woord en daden,
Op mijn paden,
Zich dan gansch aan Hem gewen.
Laat vooral mijn laatste dagen
Blijken dragen,
Dat ik Jezus eigen ben!

I N H O U D.

1. De blijdschap over de aanneming tot lidmaat. (Een gesprek onder het naar huis gaan.) bl. 7.
2. De gelukwensching. (Een gesprek.) — 11.
3. Zelfsbeproeving, en goed voornemen. (Eene alleenspraak.) — 16.
4. De plegtige aanneming of bevestiging. (Een gesprek.) — 20.
5. Vermaningen. Een brief. — 24.
6. Het eerste Avondmaal. een gesprek — 32.
7. Na het eerste Avondmaal. (Een brief.) — 38.
8. Waarschuwing. (Eene overdenking over 2 Petr. II: 21.) — 45.
9. De kerkelijke tucht. (Een gesprek.) — 51.
10. Middelen om getrouw te zijn aan de geloofs-belijdenis. (Een gesprek.) — 58.
11. Herinneringen. (Eene overdenking.) — 64.

*Bij M. WIJF & ZONER, Drukkers van het Nederlandsche
Zendinggenootschap, worden ook uitgegeven
de navolgende Kleine Stukjes.*

1. Evangelische herinneringen aan Kranken.	à 15	Ct.
2. Over het nuttig Kerkgaan.	- 10	"
3. Over het doen van Belijdenis.	- 10	"
4. Een woord voor menschen, die niet ter kerk kunnen gaan.	- 10	"
5. Het Christendom beschaamd door Heidenen.	- 10	"
6. Evangelische herinneringen aan Bedroefden.	- 22½	"
7. Evangelische herinneringen aan Vaders en Moeders.	- 20	"
8. Een woord aan Vaders en Moeders over den Doop.	- 05	"
9. Over het allerbeste Boek.	- 20	"
10. Onderwijs over het Bijbellezen.	- 15	"
11. Levensgeschiedenis van den grootsten Man.	- 25	"
12. Iets over het Avondmaal.	- 15	"
13. Opwekking tot de huisselijke Godsdienst.	- 20	"
14. Zamenpraak tusschen drie Vrienden over de Wedergeb.	- 07½	"
15. Het leven van William Kellij.	- 15	"
16. Drie zamenpraken tusschen een' Leeraar en een' Huism.	- 15	"
17. Het dorp Eerenhoef, tot vorigen welvaart hersteld.	- 25	"
18. Het nadeel van het bij de straat loopen der kinderen	- 20	"
19. Waarschuwing tegen de Ontucht.	- 30	"
20. Iets voor herstelden uit krankheid.	- 20	"
21. Iets voor Gevangenen.	- 45	"
22. Geschenk der Christelijke liefde voor kinderen	- 32½	"
23. Geschenk voor Lidmaten der Christelijke kerk.	- 25	"
24. Heb ik wel genoeg voor de Eeuwigheid?	- 20	"
25. Tweede Geschenk der Christelijke liefde voor kinderen	- 25	"
26. Voor Dienstboden.	- 25	"
27. Over de Feesten.	- 15	"
28. Iets voor Armen.	- 10	"
29. Jezus, de geneesmeester van zieken.	- 12½	"
30. Evangelische Herinneringen aan oude Lieden.	- 22½	"
31. Verzameling van leez., brieven en opwekkende verhalen	- 20	"
32. Opwekking tot weltevredenheid.	- 20	"
33. Een goed woord aan Christen-ouders over de opvoeding	- 20	"
34. Franke, de kracht des Geloofs.	- 15	"
35. Schets van het leven van Afrikaner.	- 10	"
36. Waarschuwing tegen het Kwaadspreken.	- 10	"
37. Iets over de Zelfkennis.	- 20	"
38. Een woord van onderrigt en troost in Sterfhuizen.	- 25	"
39. Men doet niet, wat men kan.	- 17½	"
40. Vriendelijke raad aan zwaarmoedigen.	- 25	"
41. Waarom word ik niet beter?	- 25	"
42. Wie zijn, hier op aarde, de gelukkigste menschen?	- 20	"
43. Gedenk te Sterven.	- 25	"
44. Het Voorbidden, een pligt der Christelijke liefde.	- 17½	"
45. Opwekking tot getrouwe deelneming in het Maandelijksche Gebed.	- 27½	"
46. Troostwoord voor Christenen, in alle wederwaardigheden.	- 17½	"
47. Bijbelsch Leesboek voor Kranken.	- 20	"
48. Iets uit het leven van Felix Neff, Pred. der Waldensen.	- 25	"